

*А. В. Ільченко-Стюйва,
к. держ. упр., доцент, доцент кафедри економічної політики,
Національна академія державного управління при
Президентіві України
Ю. М. Васюк,
заступник начальника відділу контролю з розрахунковими
операціями управління податкового контролю юридичних осіб,
ДПА в Київській області*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Основна увага статті приділяється проблемам організації податкового контролю у сфері грального бізнесу в Україні.

The article is focused on the key issues of legal basis for organization of tax control of gambling in Ukraine.

ВСТУП

Азартні ігри — вид ігор, в яких виграти і програш залежать головним чином від випадку, вдачі і в набагато меншій мірі — від уміння гравця. Як правило, змістом виграшу чи програшу є гроші. Слово "азарт" — це переклад французького слова "hazard", що означає "випадок". Так, азартні ігри — це ігри, побудовані на випадку. Не випадково азартні ігри називалися за старих часів фатальними, або відважними, іграми і протиставлялися комерційним або статечним іграм [10].

Азартні ігри пройшли в своєму розвитку досить тривалий шлях, починаючи з часів глибокої старовини і аж до наших днів, виступаючи одночасно як заснований на ризику спосіб збагачення і різновид дозвілля. Не дивлячись на політику заборон і обмежень гральної діяльності, що неодноразово проводиться законодавцями в різні історичні періоди в багатьох країнах, включаючи Україну, нині азартні ігри набули поширення серед різних верств населення, закріпившись як самостійний вид відносин сучасного цивільного обороту.

Корінні політичні і економічні зміни, що відбувалися в першій половині 90-х років ХХ століття в нашій країні, і інтеграція Української держави в світову спільноту зумовили необхідність трансформації нормативно-правового регулювання суспільних

відносин, що виникають у організації і проведенні різних сфер бізнесу, у тому числі і у гральному бізнесі. Як і у будь-який інший вид бізнесу, гральний бізнес потребує встановлення з боку держави чітких правил його ведення і контролю, у тому числі контролю за сплатою відповідних податків, зборів і платежів до бюджету України як від юридичних осіб — господарських одиниць, які ведуть діяльність у сфері грального бізнесу, так і від фізичних осіб — оскільки виграти і призи були визначені чинним законодавством як доходи фізичної особи, а з тим і повинні оподатковуватись у відповідний спосіб.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Отже, виходячи із актуальності зазначеної проблематики, для потреб цієї роботи зупинимось на систематизації основних етапів податкового контролю щодо суб'єктів господарювання, які надають послуги в сфері грального бізнесу в Україні, та методології проведення податкових перевірок з врахуванням діючого вітчизняного законодавства та можливостей органів Державної податкової служби України.

РЕЗУЛЬТАТИ

Умовно перевірку господарської одиниці підприємства, яку здійснює діяльність в сфері грального бізнесу, можна поділити на наступні етапи:

— перевірка наявності та порядку використання відповідних торгових патентів;

— перевірка наявності ліцензій та дотримання ліцензійних умов;

— перевірка щодо контролю за здійсненням розрахункових операцій;

— перевірка правильності нарахування, повнота та своєчасність сплати до бюджету податку з доходів фізичних осіб, зокрема вигравів та призів.

До початку перевірки здійснюється доперевірочний аналіз, який включає в себе аналіз податкової звітності, інформації, отриманої із зовнішніх джерел, та внутрішньої інформації, зокрема звіти автоматизованих інформаційних систем органів державної податкової служби.

Під час перевірки наявності торгових патентів необхідно перевірити відповідність кількості та реквізитів торгових патентів, розміщених у гральних залах казино або залах гральних автоматів, в яких провадить діяльність суб'єкт господарювання (його філія, інший відокремлений підрозділ), наявному парку гральних місць та інформації податкових органів щодо виданих цьому суб'єкту господарювання відповідних торгових патентів. Кількість торгових патентів має відповідати кількості гральних місць. При цьому реквізити торгових патентів мають відповідати назві та місцезнаходженню суб'єкта господарської діяльності, виду господарської діяльності, що здійснюється суб'єктом господарювання, назві та місцезнаходженню грального місця. Ревізорам також слід звернути увагу на сплату вартості та термін дії торгових патентів.

Невідповідність вказаних показників може свідчити про здійснення суб'єктом господарювання (його філією, іншим відокремленим підрозділом) діяльності в сфері грального бізнесу без одержання відповідних торгових патентів або порушення порядку їх використання.

Відповідно до пункту 4 статті 5 Закону України від 23 березня 1996 року № 98/96-ВР "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" зі змінами та доповненнями, торговий патент на здійснення операцій з надання послуг у сфері грального бізнесу придбавається суб'єктом господарювання на кожне окреме гральне місце (гральний автомат, гральний стіл) [3].

При проведенні перевірок казино та залів гральних автоматів слід враховувати особливості використання гральних столів з кільцем рулетки, інших гральних столів (спеціальних столів для казино) з двома або трьома гральними полями, що є окремими гральними столами (гральними місцями), та складних гральних автоматів, які мають кілька гральних місць.

При цьому необхідно порівнювати фактичну кількість гральних місць з кількістю отриманих суб'єктом господарювання патентів. Суб'єкти, що використовують такі столи та автома-

ти, повинні придбавати торгові патенти на здійснення операцій з надання послуг у сфері грального бізнесу на кожне гральне поле грального столу, а також на кожне гральне місце автомата згідно з вимогами Закону України від 23 березня 1996 року №98/96-ВР "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" зі змінами та доповненнями (далі — Закон №98) [3].

За здійснення діяльності без одержання відповідних торгових патентів суб'єкт господарювання притягується до відповідальності згідно зі статтею 8 Закону №98.

У ході перевірки також слід звернути увагу на розміщення гральних місць у гральному закладі. Відповідно до підпунктів 3.6.2, 3.6 пункту 3 Ліцензійних умов ліцензіат повинен здійснювати організацію діяльності з проведення азартних ігор лише у відведених для цього приміщеннях, крім пересувних малих архітектурних форм, або будівлях.

Згідно з Ліцензійними умовами суб'єкти господарювання, що надають послуги гральними автоматами, мають встановлювати гральні автомати виключно в залах казино або залах гральних автоматів.

Згідно з пунктом 29 статті 9 Закону України від 1 червня 2000 року №1775 "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" зі змінами та доповненнями (далі — Закон №1775) [4] Організація діяльності з проведення азартних ігор підлягає ліцензуванню.

Згідно з вимогами чинного законодавства України обов'язковими умовами провадження діяльності у сфері грального бізнесу є наявність у суб'єкта господарської діяльності відповідних ліцензій.

При проведенні перевірки слід звернути увагу на наявність у суб'єкта господарювання (його філії, іншого відокремленого підрозділу) двох ліцензій на право провадження діяльності в сфері грального бізнесу, а саме: ліцензії з організації діяльності з проведення азартних ігор та ліцензії з організації та утримання тоталізаторів, гральних закладів.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2005 року №1254 "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України" (далі — постанова №1254) [8], дата набрання постановою чинності — 12 квітня 2006 року, органом ліцензування організації діяльності з проведення азартних ігор є Міністерство фінансів України.

Органом ліцензування організації та утримання тоталізаторів, гральних закладів, згідно з Переліком органів ліцензування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 року №1698 "Про затвердження переліку органів ліцензування", є Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації.

Підпунктом 3.3 пункту 3 Ліцензійних умов передбачено, що у разі

необхідності створення у ліцензіата нової філії, іншого відокремленого підрозділу, які провадитимуть господарську діяльність, згідно з отриманою ліцензією на організацію діяльності з проведення азартних ігор, суб'єкт господарювання (ліцензіат) повинен подати до органу ліцензування заяву встановленого зразка про видачу копії ліцензії, а також документи відповідно до статті 10 Закону №1775.

Відповідно до підпунктів 3.6.6, 3.6 пункту 3 Ліцензійних умов ліцензіат повинен забезпечити можливість ознайомлення гравця або відвідувача з ліцензією на провадження організації діяльності з проведення азартних ігор (у філіях, інших відокремлених підрозділах ліцензіата — копією ліцензії; в інших місцях розташування гральних автоматів — фотокопії ліцензії, завіреною печаткою ліцензіата).

Отже, у ході перевірки необхідно звернути увагу на наявність у суб'єкта господарювання ліцензії з організації та проведення азартних ігор, у його філії, іншого відокремленого підрозділу — копії ліцензії, виданих Міністерством фінансів України, в інших місцях розташування суб'єкта господарювання гральних автоматів — фотокопії ліцензії, завірені печаткою суб'єкта господарської діяльності (ліцензіата).

Під час перевірки також необхідно звернути увагу на наявність у суб'єкта господарювання (його філії, іншого відокремленого підрозділу) ліцензії на організацію та утримання тоталізаторів, гральних закладів, виданої Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

У разі наявності у суб'єкта господарювання (його філії, іншого відокремленого підрозділу) таких ліцензій слід перевірити відповідність їх реквізитів найменуванню та місцезнаходженню (місцем проживання) суб'єкта господарювання, що перевіряється, виду господарської діяльності, який ним провадиться, та наявності у податкових органів інформації щодо видачі цього суб'єкту господарювання ліцензій. Крім того, необхідно перевірити строк дії ліцензій.

Інформація щодо ліцензій на організацію та утримання тоталізаторів, гральних закладів отримується за запитом від Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Статтею 23 Закону №1775 зі змінами та доповненням визначено, що шкода, заподіяна порушенням законодавства у сфері ліцензування, підлягає відшкодуванню за позовами заінтересованих осіб у визначеному законом порядку [4].

Також за здійснення господарської діяльності без одержання відповідної ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню відповідно

до закону, посадові особи суб'єкта господарювання притягуються до відповідальності згідно зі статтею 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Відповідно до статті 1 Закону України від 6 липня 1995 року №265/95-ВР "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" зі змінами та доповненнями (далі — Закон №265) [2] реєстратори розрахункових операцій застосовуються фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності або юридичними особами (їх філіями, відділеннями, іншими відокремленими підрозділами), які здійснюють операції з розрахунків у готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, тощо) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг.

Згідно із Законом №265 продаж жетонів (фішок), які підтверджують право на прийняття ставок та отримання виграшу при проведенні азартних ігор та прийняття ставок (парі) і отримання виграшу у букмекерській конторі, повинен здійснюватись із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій, які включені до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій, відповідають Технічним вимогам щодо реалізації фіскальних функцій спеціалізованим реєстратором розрахункових операцій для казино та залів гральних автоматів (рішення Голови Державної комісії з питань впровадження електронних систем і засобів контролю та управління товарним і грошовим обігом від 22.06.04 №4) і забезпечують в автоматичному режимі розрахунок сум виграшу гравця та податку з виграшу.

До Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій включено реєстратори розрахункових операцій зі сферою застосування "казино, зали гральних автоматів, торгівля та послуги гральних закладів", які мають використовуватись при проведенні розрахунків у казино та залах гральних автоматів.

Наказом Державної податкової адміністрації України від 01.07.08 №430 "Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій у новій редакції" до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій включено комп'ютерно-касову систему "Фіскал", призначену для фіскалізації гральних автоматів, автоматизації збору, обліку і контролю даних про функціонування залів гральних автоматів [9].

Наявність у складі системи технічних пристроїв з криптографічним захистом інформації забезпечує високий рівень захисту та збереження даних про рух готівки або її замінників (жетонів, кредитів) як по кожному автомату окремо, так і в цілому по залу гральних автоматів.

Розрахунковою операцією при продажу жетонів (фішок) є прийман-

ня від гравця готівкових коштів, платіжних карток за місцем їх реалізації та/або видача готівкових коштів за повернуті гравцем жетони (фішки).

Розрахунковою операцією у букмекерській конторі є приймання від гравця готівкових коштів, платіжних карток за місцем прийняття ставок (парі) та/або видача готівкових коштів гравцеві за отриманим виграшем.

Місцем проведення розрахунків у гральному закладі або букмекерській конторі є місце, де здійснюється розрахунок із гравцем за продані жетони (фішки), прийняті ставки (парі) та проводяться розрахунки з видачі готівкових коштів за повернуті гравцем жетони (фішки) та/або за отриманим виграшем і де зберігаються отримані за реалізовані жетони (фішки), прийняті ставки (парі) готівкові кошти.

При проведенні розрахунків гравцеві має бути видано касовий чек, який є розрахунковим документом встановленої форми та змісту, що підтверджує факт продажу жетонів (фішок) або видачі готівкових коштів за повернуті гравцем жетони (фішки), прийняття ставок (парі), або видачі готівкових коштів гравцеві за отриманим виграшем, надрукований у випадках, передбачених Законом № 265, і зареєстрований у встановленому порядку реєстратором розрахункових операцій.

Під час перевірки порядку застосування реєстраторів розрахункових операцій, книг обліку розрахункових операцій та розрахункових книжок слід звернути увагу на:

- включення реєстратора розрахункових операцій, що використовується суб'єктом господарської діяльності, до Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій з додержанням встановленого порядку їх застосування (відповідно до вимог пункту 3 статті 3 Закону № 265);

- забезпечення суб'єктом господарської діяльності цілісності пломб реєстратора розрахункових операцій та незмінності його конструкції і програмного забезпечення (відповідно до вимог пункту 4 статті 3 Закону № 265);

- забезпечення суб'єктом господарювання зберігання використаних книг обліку розрахункових операцій та розрахункових книжок протягом трьох років після їх закінчення (відповідно до вимог пунктів 6 статті 3 Закону № 265);

- забезпечення суб'єктом господарювання щоденного друку на реєстраторах розрахункових операцій фіскальних звітних чеків та їх зберігання у книгах обліку розрахункових операцій (відповідно до вимог пункту 9 статті 3 Закону № 265);

- забезпечення суб'єктом господарювання друку на реєстраторах розрахункових операцій контрольної стрічки та її зберігання протягом трьох років (відповідно до вимог пункту 10 статті 3 Закону № 265);

- забезпечення суб'єктом господарювання проведення розрахункових операцій через реєстратори роз-

рахункових операцій з використанням режиму попереднього програмування найменування, цін та обліку їх кількості (відповідно до вимог пункту 11 статті 3 Закону № 265);

- забезпечення суб'єктом господарювання відповідності сум готівкових коштів на місці проведення розрахунків сумі коштів, зазначеній в денному звіті реєстратора розрахункових операцій, а у випадку використання розрахункової книжки — загальній сумі продажу за розрахунковими квитанціями, виданими з початку робочого дня (відповідно до вимог пункту 13 статті 3 Закону № 265);

- забезпечення суб'єктом господарювання проведення розрахункових операцій через гральні автомати, які мають бути зареєстровані в органах державної податкової служби і переведені у фіскальний режим роботи.

За порушення вимог Закону № 265 до суб'єктів господарювання застосовуються штрафні (фінансові) санкції згідно зі статтями 17—24 Закону № 265.

У процесі перевірки правильності нарахування, повнота та своєчасність сплати до бюджету податку з доходів фізичних осіб, насамперед, необхідно ознайомитись із матеріалами попередньої перевірки, з'ясувати, чи усунуто виявлені порушення чинного законодавства та сплачені донараховані суми податку з доходів фізичних осіб, пені та штрафних (фінансових) санкцій.

Далі проводиться документальна перевірка правильності розрахунків платників податків із бюджетом безпосередньо за місцезнаходженням платника на підставі даних бухгалтерського обліку та первинних документів.

Проводиться перевірка правильності визначення загального річного (місячного) оподаткованого доходу за особовим рахунком працівників.

При документальній перевірці правильності нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку з доходів фізичних осіб до бюджету необхідно перевірити накази про оплату праці, інші виплати, зокрема пов'язані із проведенням ігор та виплат вигравів, призів.

Перевіряються накази про прийняття та звільнення з роботи, трудові книжки працівників та проводиться звірка з фактичною чисельністю фізичних осіб, які працюють у суб'єкта господарювання.

Перевіряється наявність найманих осіб — іноземних громадян та контрактів, укладених з ними, кількість фізичних осіб, які уклали з підприємством договори цивільно-правового характеру.

У ході документальної перевірки перевіряється повнота включення до загального оподаткованого доходу виплат, які підлягають оподаткуванню, шляхом перевірки обґрунтованості записів у бухгалтерських документах, зокрема головній та касовій книгах (журналах-ордерах) по бухгалтерських рахунках (301, 302, 311, 312,

314, 372, 377, 641, 661).

При перевірці особових рахунків працівників підприємства слід звернути увагу на осіб, які користуються пільгами по сплаті податку з доходів фізичних осіб, та наявність документів, що підтверджують отримання податкової соціальної пільги, правомірність їх застосування з урахуванням вимог наказу ДПА України від 30.09.03 № 461 "Щодо затвердження форм заяв і повідомлення з питань отримання (застосування) податкової соціальної пільги, а також порядку інформування платників податку" та положень постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 року № 2035 "Про затвердження Порядку надання документів та їх складу при застосуванні податкової соціальної пільги".

У разі встановлення фактів надання позик перевіряється наявність договору (угоди) позики і термін повернення позики, своєчасність її погашення.

Перевіряється питання проведення підприємством закупівель товарів (надання послуг) у фізичних осіб, зокрема підприємців, які провадять діяльність на умовах сплати фіксованого та єдиного податку, звертається увага на відповідність видів діяльності зазначених у Свідоцтві про сплату єдиного податку.

Перевіряється повнота та своєчасність перерахування до бюджету утриманих сум податку з доходів фізичних осіб (починаючи із залишку на 1 число місяця, в якому проводилась попередня перевірка, до 1 числа місяця, в якому проводиться дана перевірка) із визначенням несвоєчасно сплаченого податку протягом періоду, що перевіряється, та заборгованості на кінець періоду. Вивчаються питання наявності у платника податків заборгованості по виплаті заробітної плати, виплат заробітної плати у розмірі, не нижчому за розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом.

У разі виявлення фактів порушення працедавцем основних трудових прав найманих працівників, зокрема щодо оплати праці нижче встановленого державою мінімального розміру та реалізації їх права на працю шляхом укладення трудового договору, вживати заходів для легалізації їх праці та отримання достойної заробітної плати.

Якщо за результатами документальних перевірок суб'єкта господарювання встановлюються факти виплати заробітної плати в "конвертах", іноземній валюті та виявляються схеми ухилення від сплати податку з доходів фізичних осіб, матеріали перевірки передаються до підрозділів податкової міліції, органів прокуратури, правоохоронних органів для вжиття відповідних заходів.

У ході проведення перевірки контролюються питання виконання податковим агентом обов'язків щодо надання податкового розрахунку сум

доходу, нарахованого на користь платників податку, а також сум утриманого з них податку податковому органу за місцем свого розташування, порядок заповнення якого та подання визначено наказом ДПА України від 29.09.03 № 451 "Про затвердження форми податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (ф. Н 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку".

Оскільки Закон України від 22 травня 2003 року № 889-IV "Про податок з доходів фізичних осіб" зі змінами та доповненнями (далі — Закон № 889) [5] визначає терміни "виграші" та "призи", тому з метою їх оподаткування слід виходити з норм Закону України від 28 грудня 1994 року № 334/94-ВР "Про оподаткування прибутку підприємств" із змінами та доповненнями (далі — Закон № 334) [6].

Відповідно до пункту 1.33 статті 1 цього Закону № 334, лотерея — господарська операція, яка передбачає продаж гравцю права на участь у розіграванні призу за випадковою вірогідністю за кошти або в обмін на інші цінності, а також безоплатне отримання такого призу у власність у разі визнання такого гравця переможцем. Призовий фонд визначається як сукупність призов, які підлягають виплаті переможцям лотереї відповідно до оприлюднених умов її проведення.

Характерними особливостями проведення розіграшів, результатом яких є отримання фізичними особами-платниками податків виграшів та призов, з метою їх оподаткування є:

— фізична особа-платник податків має придбати право на участь у розіграванні за кошти або в обмін на інші цінності;

— визначення переможців (розігравання шансів) повинно здійснюватися за випадковою імовірністю.

Згідно з підпунктом "и" пункту 1.3 статті 1 Закону № 889 доходи, що виплачуються (надаються) резидентами у вигляді виграшів і призов, у тому числі у лотерею (крім державної), належать до доходів з джерелом їх походження з України [5].

Виграші та призи відповідно до підпункту 4.2.12 пункту 4.2 статті 4 Закону № 889 включаються до складу загального місячного оподаткованого доходу (крім виграшів у державну лотерею — підпункт 4.3.3 пункту 4.3 статті 4 Закону № 889) [5].

Податковим агентом платника податку при нарахуванні на його користь доходу у вигляді призов, виграшів у лотерею (крім державних лотерей), інших розіграшів або виграшів в азартних іграх є особа, яка здійснює таке нарахування.

При нарахуванні доходів у вигляді виграшів у лотерею (крім державних

лотерей) або інших розіграшах, які передбачають попереднє придбання платником податку права на участь у таких лотереях чи розіграшах, не беруться до уваги витрати, понесені платником податку у зв'язку з одержанням такого доходу.

При нарахуванні доходу, отриманого у вигляді виграшу в азартних іграх в казино, інших гральних місцях чи домах (далі — гральний заклад), за винятком гри в тоталізатор, враховуються витрати платника податку, понесені ним у зв'язку з отриманням такого доходу протягом робочого дня (зміни).

При нарахуванні доходу, отриманого у вигляді виграшу в азартних іграх в тоталізатор, враховуються витрати платника податку, понесені ним у зв'язку з отриманням такого доходу протягом періоду з початку прийняття ставки до завершення розіграшу. Такі доходи кінцево оподатковуються при їх виплаті за їх рахунок.

Платник податку, який отримує дохід у вигляді виграшу в азартні ігри в казино, інших гральних закладах, зобов'язаний включити до складу свого загального оподаткованого річного доходу позитивну різницю між сумою такого доходу та документально підтвердженими витратами, понесеними у зв'язку з отриманням такого доходу протягом такого року.

З метою здійснення податкового контролю будь-яка фізична особа — резидент чи нерезидент зобов'язана пред'явити паспорт при вході до грального закладу, а відповідна службова особа такого грального закладу зобов'язана занести відомості про номер такого паспорта, ім'я та прізвище його власника, його громадянство, а у разі коли така особа є громадянином України — зареєстроване місце його проживання. На вимогу платника податку — гравця особа, що виплачує виграш, зобов'язана надати персоналізовані відомості про такий виграш та понесені такою особою витрати. Порядок обліку доходів фізичних осіб у гральних закладах та персоналізації таких осіб затверджено наказом ДПА України від 20.10.03 № 494 "Про затвердження Порядку обліку доходів фізичних осіб у гральних закладах та персоналізації таких осіб" зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.11.03 за № 1016/6/8337.

ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ

У громадській думці гральний бізнес знаходиться десь між торгівлею наркотиками і торгівлею зброєю. Проте, за оцінками соціологів, в тому або іншому ступені його клієнтами є до 20% дорослого населення України (для порівняння: у США — до 68%), які витрачають на азартні ігри більше мільярда доларів в рік. В той же час згідно із загальноприйнятою в цивілізованих країнах практикою, порок, який не можна викорити, потрібно "організувати і очолити". Якщо гральний бізнес жорстко регулюється, контролюється, то податкові надходжен-

ня від нього стають значним джерелом поповнення скарбниці.

У цій сфері дуже важлива чітка система контролю, оскільки саме через її відсутність податкові органи не можуть застосувати серйозні санкції до порушників. А із-за низьких штрафів сьогодні будь-якому гральному закладу вигідно хоч щодня його сплачувати.

Отже, на нашу думку, слід передбачити в ліцензійних умовах однією з причин анулювання ліцензії — порушення вимог дотримання податкового законодавства. Саме позбавлення ліцензій дозволить зменшити тіньовий обсяг грального бізнесу та збільшити доходи бюджету від індустрії азартних ігор з нинішніх щонайменше в три рази.

Література:

1. Закон України "Про державну податкову службу в Україні" від 05.02.1998 № 83/98-ВР — Відомості Верховної Ради (ВВР), 1998, № 29, ст. 190.

2. Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" від 04.10.2001 № 2746-III — Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, № 5, ст. 32.

3. Закон України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" від 23.02.2006 № 3476-IV — Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 30, ст. 259.

4. Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 27.04.2007 № 994-V — Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 32, ст. 416.

5. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22 травня 2003 року № 889-IV — Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2008, № 44, ст. 297.

6. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28 грудня 1994 року № 334/94-ВР — Відомості Верховної Ради (ВВР), 2004, № 52, ст. 563.

7. Постанова Правління Національного банку України "Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні" від 10.08.2005 № 277 [Електронний ресурс]: Режим доступу — <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

8. Постанова Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України" від 21.12.2005 № 1254.

9. Наказ Державної податкової адміністрації України "Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій у новій редакції" від 01.07.08 № 430.

10. Вікіпедія. Відкрита енциклопедія [Електронний ресурс] — Режим доступу — <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B7%D0%BD%D1%80%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B8>

Стаття надійшла до редакції 23.04.2009 р.